

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel den 20.12.2004
KOM(2004) 818 slutlig

RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN

”ATT UPPNÅ GEMENSKAPENS KYOTOMÅL”

*(enligt Europaparlamentets och rådets beslut 280/2004/EG om en mekanism för
övervakning av utsläpp av växthusgaser inom gemenskapen och för genomförande av
Kyotoprotokollet)*

1. INLEDNING

Det här är den femte lägesrapporten om övervakningen av utsläppen av växthusgaser i gemenskapen och den första rapporten enligt beslut 280/2004/EG om en mekanism för övervakning av utsläpp av växthusgaser inom gemenskapen och för genomförande av Kyotoprotokollet (280/2004/EG). I rapporten utvärderas de framsteg som uppnåtts eller förväntas i medlemsstaternas arbete med att fullgöra de åtaganden avseende utsläpp av växthusgaser som gjorts inom ramen för Förenta nationernas ramkonvention om klimatförändringar och Kyotoprotokollet.

Rapporten bygger på en detaljerad teknisk rapport från Europeiska miljöbyrån, *Analysis of greenhouse gas emission trends and projections in Europe* (EEA, 2004)¹.

De nya medlemsstaternas anslutning medför att den här rapporten för första gången omfattar utsläppsdata från 25 medlemsstater. Alla medlemsstater har ratificerat Kyotoprotokollet. 23 har utsläppsminskningsmål enligt Kyotoprotokollet, och även gemenskapen är part i Kyotoprotokollet. Gemenskapens mål innefattar endast medlemsstaterna i EU-15. EU-15 enades i rådets beslut 2002/358/EG om ett gemensamt fullgörande av åtagandena i enlighet med artikel 4 i Kyotoprotokollet. Genom denna överenskommelse fastställs ett särskilt minskningsmål för var och en av de 15 medlemsstaterna (jmf. Europeiska miljöbyrån 2004, kapitel 2.1, figur 1). De flesta av de nya medlemsstaterna har åtagit sig att minska sina utsläpp av växthusgaser med 8 % jämfört med basårsnivån i Kyotoprotokollets första åtagandeperiod 2008–2012. Ungern och Polen avser att minska sina utsläpp med 6 %. Cypern och Malta är icke-bilaga 1-parter i Kyotoprotokollet och har därmed inget mål enligt Kyotoprotokollet.

Det här är en lägesrapport för EU-25, men i flera avsnitt belyses huvudsakligen utvecklingen inom EU-15 med tanke på dessa medlemsstaters kollektiva mål och överenskommelsen om ett gemensamt fullgörande av åtagandena. Kvaliteten på uppgifterna för 2002 varierar också mellan nya och gamla medlemsstater, särskilt i fråga om fullständighet och tillförlitlighet.

Rapporten innehåller också en del utsläppsdata från de tre kandidatländerna Bulgarien, Kroatien och Rumänien. För Turkiet finns inga uppgifter tillgängliga i dagsläget.

I den här rapporten analyseras utsläppsdata från 2002 och prognoser för utsläppsdata med utgångspunkt i scenarion ”med nuvarande åtgärder” och ”med nya åtgärder”. Den här årsrapporten innehåller mer detaljerade uppgifter om användningen av flexibla mekanismer enligt Kyotoprotokollet, dvs. mekanismerna för gemensamt genomförande, ren utveckling och internationell handel med utsläppsrätter. Dessutom innehåller den en del uppgifter om LULUCF. Slutligen kommer läget ifråga om genomförandet av gemensamma och samordnade åtgärder att bedömas.

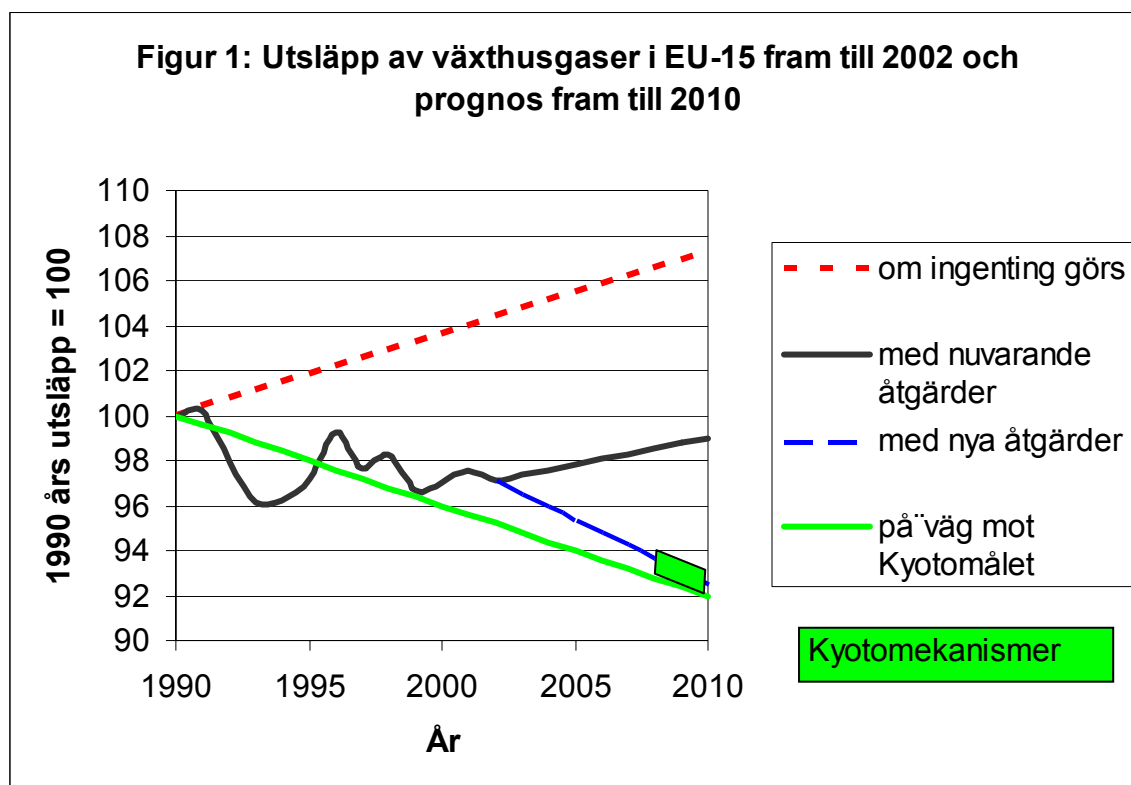
2. ATT KOMMA IFATT MED ARBETET FÖR ATT UPPNÅ GEMENSKAPENS KYOTOMÅL

Under 2002 minskade utsläppen av växthusgaser i de 25 medlemsstaterna² en aning jämfört med 2001. Jämfört med basåret³ beräknades de dock ligga 9,0 % lägre.

¹ I bilaga 1 görs också en mer detaljerad analys av uppnådda eller väntade framsteg samt av gemensamma och samordnade politiska strategier och åtgärder. I bilaga 2 anges de uppgifter de gemensamma och samordnade metoder och åtgärder som den här rapporten grundas på.

Efter att ha ökat två år i rad har utsläppen av växthusgaser i EU-15 minskat en aning jämfört med 2001. I figur 1 visas att utsläppen 2002 var 0,5 % lägre än 2001, vilket innebar att man låg 2,9 % under basårsutsläppen. Avståndet till den linjära målriktlinjen enligt Kyotoprotokollet minskade med 0,2 % till 1,9 %. Förutsättningen för att klara de ytterligare minskningar som är nödvändiga för att uppnå Kyotomålet är att de nuvarande strategierna och åtgärderna genomförs på ett effektivt sätt och att de kompletteras med nya sådana.

Enligt de sammanlagda prognoserna för EU-25 "med nuvarande nationella strategier och åtgärder" väntas följande medlemsstater uppnå sina Kyotomål: Tjeckien, Estland, Ungern, Lettland, Litauen, Polen, Slovakien, Sverige och Förenade kungariket. De sammanlagda prognoserna för EU-15 visar att den väntade användningen av Kyotomekanismer "med nya strategier och åtgärder" kommer att räcka för att det kollektiva Kyotomålet för EU-15 skall kunna uppnås (figur 1).

Det bör dock noteras några viktiga åtgärder som snart kommer att ge resultat fortfarande inte ingår i prognoserna "med nuvarande åtgärder" och "med nya åtgärder", t.ex. EU:s system för handel med utsläppsrätter som kommer att börja fungera den 1 januari 2005. Prognoserna omfattar inte heller utsläpp och upptag från markanvändning, ändrad markanvändning och skogsbruk (LULUCF).

² Siffran för EU-25 är en beräkning för alla 25 medlemsstater, men bygger på utsläppsdata från endast 24 medlemsstater eftersom data från Cypern inte fanns tillgängliga vid den tidpunkten.

³ För de flesta medlemsstater är basåret 1990 för koldioxid (CO₂), metan (CH₄) och kväveoxid (N₂O), men 1995 för fluorerade gaser. Ungerns basår för CO₂, CH₄ och N₂O är genomsnittet av 1985-1987, för Slovenien 1986 och för Polen 1988. Basåret för fluorerade gaser är 1990 för Frankrike och Finland

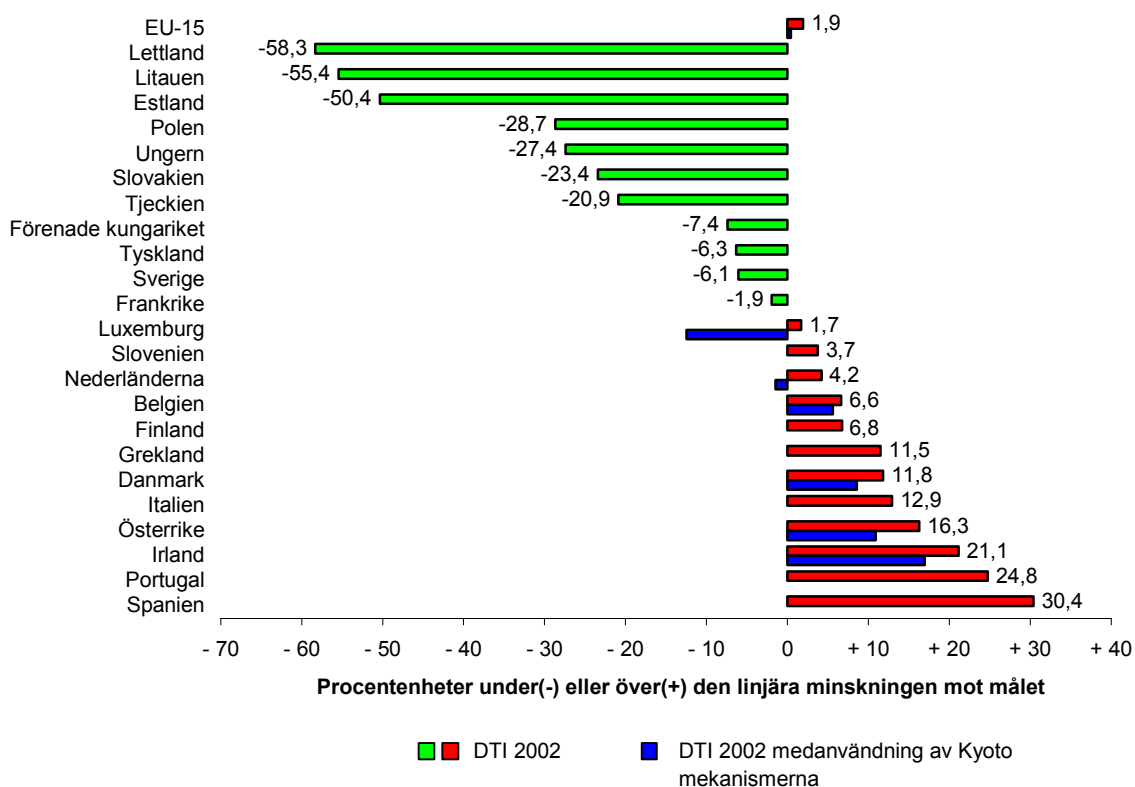
På gemenskapsnivå har stora framsteg gjorts under det senaste året i och med att man antagit och genomfört flera viktiga gemensamma och samordnade strategier och åtgärder som Europeiska klimatförändringsprogrammet gett upphov till. Några exempel är det direktiv som kopplar projektbaserade mekanismer till systemet för handel med utsläpp av växthusgaser, rådets beslut om övervakning av utsläpp av växthusgaser inom gemenskapen, direktivet om främjande av kraftvärme, förslaget till förordning om fluorerade gaser, förslaget till ramdirektiv om krav på ekologisk effektivitet för energianvändande produkter och förslaget till direktiv om effektiv slutanvändning av energi och om energitjänster samt bedömningen av nationella fördelningsplaner inom systemet för handel med utsläppsrätter.

Alla åtgärder som kommissionen åtagit sig att föreslå under perioden 2002-2003 har nu lagts fram, med undantag för en övergripande ram för infrastrukturanvändning och infrastrukturavgifter inom transportsektorn och referensdokumentet om allmän energisparteknik inom ramen för de samordnade åtgärderna för att förebygga och begränsa föroreningar. Flera av förslagen har redan antagits av EU:s institutioner.

Den lagstiftning som är i kraft eller som redan föreslagits av kommissionen skulle – enligt **förhandsberäkningar** från Europeiska klimatförändringsprogrammet – möjliggöra utsläppsminskningar på omkring 350-430 miljoner ton koldioxidekvivalenter i EU-15, en siffra som motsvarar den "åttaprocentiga" minskningen. Dessa åtgärder väntas börja ge märkbara utsläppsminskningar inom de närmaste två åren, men detta kommer att synas först i utsläppsinventeringen för 2006, som kommer att offentliggöras i 2008 års övervakningsrapport. De flesta strategierna och åtgärderna har fortfarande inte visat sin effektivitet i praktiken, och det är viktigt med ett noggrant och snabbt genomförande på nationell nivå och att det finns en ändamålsenlig övervakning och översyn.

Resultaten från medlemsstaterna är fortfarande varierande. Elva medlemsstater är på god väg att fullgöra sina åtaganden om utsläppsminskningar, såsom visas i figur 2.

Figur 2: Indikatorer för avstånd till målet (i indexpunkter = procent) för EU-25

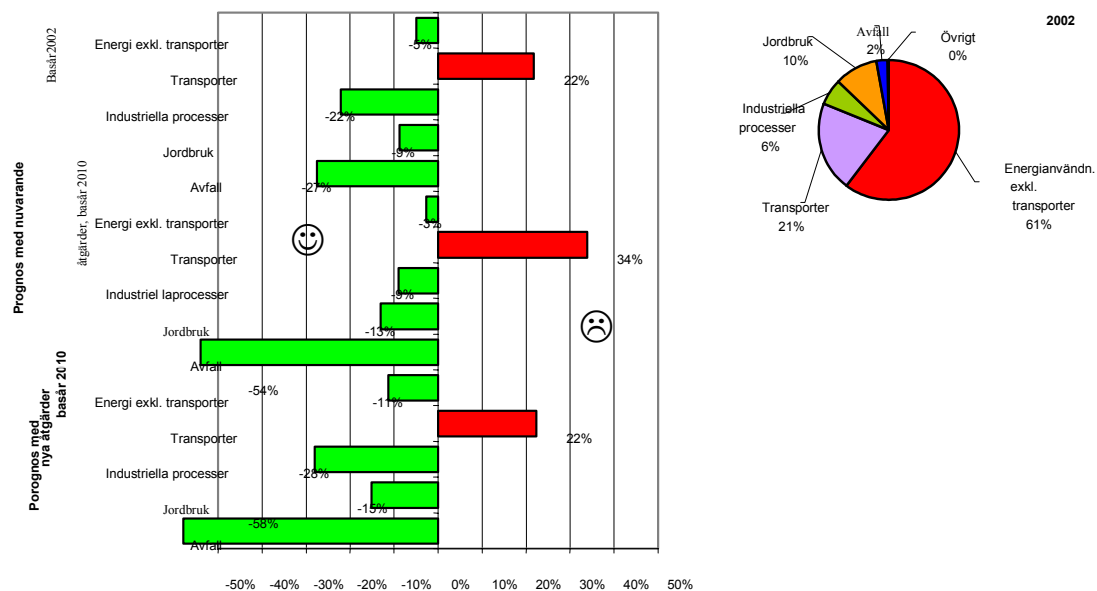
Obs: Avstånd till målet i procentenheter i förhållande till basårets utsläpp (staplarna) visar skillnaden mellan ett hypotetiskt mål (för 2002) och vad som faktiskt uppnåtts (2002). Detta bygger på antagandet att de procentuella minskningarna jämfört med basårsnivåerna sker på ett linjärt sätt. Det utgår från att medlemsstaterna uppnår sitt mål enbart på grundval av nationella åtgärder och inkluderar därmed inte den användning av Kyotomekanismer eller sänkor som tillåts enligt Kyotoprotokollet. Cypern och Malta är icke-bilaga 1-parter till Förenta nationernas ramkonvention om klimatförändringar och har därmed inget mål enligt Kyotoprotokollet.

Källa: Europeiska miljöbyrån, 2004

Av medlemsstaterna i EU-15 är Frankrike, Tyskland, Sverige och Förenade kungariket på rätt väg för att fullgöra sina åtaganden enligt överenskommelsen om gemensamt fullgörande av åtagandena (rådets beslut 2002/358/EG). Tolv medlemsstater ligger fortfarande över sina målriktlinjer: Irland, Portugal och Spanien med över 20 %. För fem medlemsstater har klyftan till och med ökat, och för tre av dem (Finland, Portugal och Spanien) har den ökat med mer än 1 % jämfört med 2001.

När det gäller utsläppen från de viktigaste ekonomiska sektorerna visar figur 3 förändringarna i EU-15 sedan 1990. När man tittar på statistiken land för land är det mest slående att utsläppen från transportsektorn har minskat i Förenade kungariket och Tyskland, vilket bryter mot den allmänna trenden. I Tyskland minskade dessa utsläpp till och med för tredje året i rad. Detta förklaras förmodligen av de kombinerade effekterna av förbättrad bränsleeffektivitet, högre bränslepriser och den allmänna transportpolitiken.

Figur 3: Förändringar av utsläppen av växthusgaser i EU-15 per sektor, 1990-2002, sektorsvisa prognoser med nuvarande åtgärder och med nya åtgärder, 1990 - 2010, och sektorernas andelar 2002⁴

⁴

För de flesta medlemsstater är basåret för fluorerade gaser 1995 och inte 1990. Detta kan ha en vis påverkan på uppgifter som rör industriella processer, men uppgifter för 1990 finns inte tillgängliga för alla medlemsstater.